

2015. január 13. - **A szociopata kifejezésről sokaknak azonnal félelmetes alakok és hidegvérű gyilkosok jutnak eszükbe.**

A hétköznapi szociopaták azonban legtöbbször szimpatikus, meggyőző és szórakoztató emberek, akik köztünk élnek, akikkel együtt dolgozunk, és akikbe beleszeretünk.

A szociopaták pont a szűk környezetükben élőkben okoznak nehezen bizonyítható, de jelentős károkat, így aki nem vigyáz, könnyen megalázott és kihasznált helyzetbe kerülhet.

Nehéz felismerni, ha valaki egy szociopatával él párkapcsolatban, vagy ilyen disszociális személyiség van a barátai között. Ugyanis hiába jellemző valakire a nehézkes érzelmfelismerés, a hosszú távú tervek hiánya, a felelőtlen viselkedés és a veszélyes helyzetek hajszolása, senki sem gondolna rögtön arra, hogy egy erkölcsi elmebeteggel él együtt. Amikor azonban mindezek, valamint a kóros hazudozás és csalás, a bűntudat és a megbánás teljes hiánya, a stresszmentesség és a szándékos normaszegés egyszerre jelentkeznek valakinél, akkor már el kell kezdeni gyanakodni.

Szociopaták a sikeres emberek között

Ezek a betegek a rájuk jellemző személyiségjegyek miatt, és mert céljaikat kegyetlenül, mindenkin átlépve képesek megvalósítani, könnyen jutnak vezető pozícióba. Így került a gazdasági osztály élére Detti közvetlen főnöke is.

"Gergely minden meetingre, találkozóra késve érkezett. Legtöbbször nem végezte el a rábízott feladatokat, de a neki szegezett kérdésekre mindig volt kész válasza. Én tudtam, hogy mikor hazudik, mert sokat dolgoztam már együtt vele és tudtam, hol tartanak a projektjei, a többieknek azonban nem tűnt fel, hogy rögtönöz, folyamatosan hárít, és hogy a szavai mögött nincs valódi tartalom."

Az ilyen emberek nemcsak megbánást és lelkiismeret-furdalást nem képesek érezni, de amint kudarc éri őket, azonnal másokat tesznek felelőssé érte. "Gergelyre az is jellemző volt, hogy úgy próbált kibújni a felelősség alól, hogy bűntudatot keltett másokban. Így tett akkor is, amikor az ő figyelmeztetésének és nemtörődomségének eredményeképpen 1,5 millió forintot veszített el a cég" - meséli Detti. Egy Gergelyhez hasonló vezető munkatársaiban és beosztottjaiban is képes kisebbségi érzést kelteni. Elhiteti velük, hogy rossz munkaerők, akik nem dolgoznak elég jól. Innentől kezdve pedig az alkalmazottak még jobban hajtanak azért, hogy főnökük elismerje őket. Ő azonban továbbra is lenézi kollégáit, ügyfeleit, és sohasem dicsér meg senkit.

Barát vagy ellenség?

Amikor egy megbénult személyiség szerkezetű ember a barátunk lesz, hamar feltűnik, hogy velünk ellentétben ő sokkal kevesebbet fektet bele a kapcsolatba. Jó beszélgetőpartner, de ha érzelmek, kapcsolatok, vagy számára érdektelen témák kerülnek szóba, azt hamar elunja. Sokszor nem képes maximális figyelmet szentelni annak, akivel éppen beszél, mert folyamatosan máshol jár az esze. Amikor a barátai megelégedik megbízhatatlanságát, hogy nem jelenik meg a megbeszélte időpontokban, nem tartja be az ígéreteit, hogy nyomtalanul

eltűnik, vagy éppen hosszú ideig nem érhető el, akkor stratégiát vált. Azonnal készséges, együttműködő és simulékony lesz, de csak addig, amíg megnyugtatja a környezetét, és meggyőző érveivel, látszólagos őszinteségével vissza nem édesgeti maga köré az embereket. Ritkán ismeri el a fejére olvasott gyengeségeit, hibáit. Ha igen, sokszor amögött is számítás van. Csupán szükségből mutat szeretetet és igyekszik másokban sajnálatot ébreszteni. "Mivel hatalmas mozgásigényük van, gyakran verekszenek, veszélyes sportokat űznek, és feszegetik a törvényszegés, szabálysértés határait. Korábban nem értettem, mit szeret Márk a különböző küzdősportokban, miért kockáztatja, hogy ittasan ül a motorjára és miért élvezi azt a rizikót, hogy a vonatúton csak a fél távra vált jegyet. Furcsa viselkedését és tetteit akkor elégettem meg, amikor egyre többször kérte kölcsön az autót, melyet esetenként jogosítvány nélkül is vezetett. Amikor én is ott ültem mellette, sokszor áthajtott a piroson, félelemérzet nélkül a híd közepén elengedte a kormányt, parkoláskor pedig élvezettel gurult neki a falnak szándékosan. Egyik éjszaka felmentünk egy kilátóhoz, hogy onnan nézzük meg a várost. Majd amikor Márk pár perccel később elunta a dolgot, szó nélkül beszállt a kocsimba és elhajtott vele. Amikor huszonöt perccel később visszajött értem, nem értette, hogy miért vagyok dühös. Nézett rám és várta, hogy legyek már túl rajta, hiszen nem olyan nagy ügy, hogy ellopta az autóm és otthagyt, szerinte akkor már régen rendben is volt az egész. Szinte ijesztő volt" - mesélte Anett, aki ekkor jött rá, hogy barátja ösztönös és felelőtlen cselekedeteivel nemcsak saját testi épségére és biztonságára, de az övére sem képes odafigyelni, vigyázni. Értékeiről nem is beszélve.

Kaméleonnal az ágyban

Rengeteg könny, szívfájdalom és idegőrlő szakítási folyamat jellemzi a szociopata kapcsolatait, mivel alapvetően képtelen az együttműködésre. Leginkább attól tart, hogy kiszolgáltatott helyzetbe kerül. Ez az, ami miatt nem képes szoros, érzelmi köteléket kialakítani. Kapcsolatai felszínesek, így a vele való együttlétek is érzelemmentesnek tűnhetnek. Annak ellenére, hogy általában nem teljesít jól az ágyban, jellemző rá a hűtlenség, valamint partnerei gyakori váltogatása is. Rutinos hazudozóként aztán szemrebbenés nélkül képes tagadni félrelépéseit, a szembesítéskor azonnal kitalál egy neki alkalmas történetet. "Minden terhelő bizonyíték ellenére képes bármilyen ostobaságot összehordani és mondvacsinált indokokkal kábítani" - derül ki a Life.hu korábbi cikkéből.

Szandrát például három alkalommal csalta meg szociopata barátja, aki elismerte ugyan bűnösségét, de csakis azért tettettett érzelmeket, hogy a lány megbocsásson neki. Tudta, hogy bűntudatot és bocsánatkérést kell színlelnie, mert Szandra ezeket szeretné látni. Amikor nem érte el a várt hatást, huzamosabb ideig irracionális gondolkodással és labilis elmeállapottal vádolta meg barátnőjét. "Olyan mesterien és meggyőzően manipulált, hogy szinte elhittem, hogy őrült vagyok. Sokáig rágódtam és magamban kerestem a hibát, majd pedig én kötöttem ki a pszichológusnál. Ott tudtam meg, hogy semmi bajom sincs, mindössze egy szociopata csapdájába esve produkáltam az őrültség tüneteit. Amikor szembesíteni próbáltam őt a betegségével, azt felelte, hogy ha mindazt elhinném, amit most rólam mondtál, azonnal felakasztanám magam" - meséli Szandra.

Alakoskodó áldozat

Egy ilyen sérült lelkületű ember szinte bármilyen helyzetben képes áldozatot játszani. Vele a rossz dolgok egyszerűen csak megtörténnek, ő sosem hibás és természetesen nem tehet semmiről. Áldozati szerepe miatt a nők sokszor megsajnálják, mindenben segíteni szeretnének neki, azonnal gondoskodni akarnak róla és meg akarják menteni. Ő persze ezt teljes mértékben ki is használja, mindent elvesz, miközben semmit sem ad. A beteg agyában ugyanis az empátia, az emberség, a lelkiismeret és a felelősségtudat helyén egy fekete lyuk tátong, melyet felnőttkorban már képtelenség tartalommal megtölteni. Minél több szeretetet, energiát, türelmet, érzelmet és pénzt ölünk a szociopata jó útra terelésébe, annál súlyosabb sérüléseket szenvedhetünk.

Fontos leszögezni, hogy egy ilyen ember nem szándékosan gonosz. Egyszerűen csak nem lát rá bizonyos dolgokra, nem képes arra, hogy különféle emocionális helyzetekbe beleélje magát, és nem tudja kifejezni az érzelmeit sem. Cselekedeteivel sok esetben nem direkt okoz fájdalmat, és előfordulhat, hogy fel sem tűnik neki, ha megbánt valakit. Ennek ellenére a legjobb, amit tehetünk, amennyiben tudatosul bennünk, hogy egy hétköznapi szociopatával állunk szemben, hogy erőt veszünk magunkon és akármennyire kötődünk is hozzá, az ellenkező irányba futunk.